

Cultura

LITERATURA

Durant la diada de Sant Jordi –a la foto, en una imatge d'arxiu– els llibreters venen en un dia el 5% de llibres que es despaxaran en tot l'any. XAVIER BERTRAL

Llibres amb velocitat de creuer

Alguns 'longsellers' resisteixen al cim dels més venuts malgrat l'allau de novetats de Sant Jordi

NÚRIA JUANICO
BARCELONA

Plogui o faci sol, caigui en dia laborable, en dissabte o en diumenge, hi ha un mètode infal·libre per saber que s'acosta Sant Jordi sense mirar el calendari: unes setmanes abans de la diada, les llibreries s'omplen de novetats. Fa anys que l'allau de títols estrenats just abans del 23 d'abril s'ha consolidat com una tradició del mercat literari català. Però sota la muntanya de nous llibres també n'hi ha que acumulen un llarg recorregut i que s'arrelen a la llista dels més venuts abans, durant i després de la diada.

Es tracta d'una barreja de *longsellers* i *bestsellers*, és a dir, títols que tenen un camí vital prolongat i que, alhora, gaudeixen d'un nombre rellevant de vendes. Són el somni de qual-sevol editor que vulgui triomfar per Sant Jordi, malgrat que descobrir-los i fitxar-los no és fàcil. "El secret és que no hi ha secret", reconeix l'editora de Columna Glòria Gasch, que subratlla que la trajectòria d'aquests títols és imprevisible. "Tant de bo tinguéssim una bola de vidre, però la màgia dels llibres és que no es pot preveure la resposta dels lectors", diu l'editora. Per les seves mans ha passat *El laberint dels esperits*, de

Carlos Ruiz Zafón, i *Et donaré tot això*, de Dolores Redondo, guanyador del premi Planeta. Tots dos, publicats a la tardor, es troben als primers llocs de les llistes de més venuts des de fa setmanes i, probablement, hi seguiran per Sant Jordi.

Malgrat que l'èxit literari no es pot pronosticar, sí que hi ajuda la trajectòria de l'autor. "Que l'escriptor hagi publicat abans un llibre que ha funcionat és un indicatiu, encara que no és imprescindible", apunta Gasch, que cita *Argelagues*, de Gemma Ruiz, com un exemple de debut d'una autora novella amb una novel·la que ha aparegut reiteradament entre els més venuts. L'editorial Tusquets tampoc havia previst que *Patria*, de Fernando Aramburu, s'instal·laria durant 10 setmanes al primer lloc del rànquing de vendes. "Sabíem que duraria, però no esperàvem que el seu èxit fos tan gran", explica l'editor de la novel·la, Juan Cerezo, que admet que aquesta situació "ha superat les expectatives".

Libres sense data de caducitat

Arribar al cim de la llista no significa que es pugui abandonar el llibre i pretendre que es mantingui tot sol al capdamunt. "La persistència és fonamental", constata l'editora de La Campana, Isabel Martí. Una de les seves apostes de Sant Jordi per aquest

Arrencada
Alguns fenòmens tardan mesos a passar a formar part de les llistes

Constància
Persistir és bàsic perquè els llibres es mantinguin al capdamunt del rànquing

any és *Tu no ets una mare com les altres*, d'Angelika Schrobsdorff, que des del desembre ha aparegut diverses vegades al rànquing de vendes. El segell també ha aplegat èxits de llarg recorregut com *Victus*, d'Albert Sánchez Piñol; *La noia del tren*, de Paula Hawkins, i *Wonder*, de R.J. Palacio. Aquest últim és un cas flagrant que alguns títols no tenen data de caducitat. Publicada el 2012, fa cinc anys que circula per la llista de més venuts amb una força inexorable.

Segons Martí, el boca-orella alimenta les vides llargues d'aquests llibres. "Ara hi ha més lectors, però menys que llegeixin de manera constant. Les recomanacions entre ells corren d'una manera més sòlida i aguanten més", analitza l'editora. També ho veu així Joan Carles Girbés, editor d'Ara Llibres. Amb *La màgia de l'ordre* de Marie Kondo, publicat el novembre del 2015, el segell ha experimentat l'efecte d'un *longseller* que va triomfar el Sant Jordi passat i que segueix aguantant entre els més venuts. "Les novetats tenen més risc. Quan els llibres es mouen pel boca-orella i els llibreters hi confien de manera àmplia, el fenomen deixa d'estar fabricat des de l'editorial i pren una altra forma", assenyala Girbés. Per a aquests fenòmens, sortir al mercat no sempre vol dir arribar i moldre. "Wonder va tardar a engegar.

Com que hi creïem, vam anar sembrant el terreny fins que va agafar les dimensions actuals", recorda l'editora de La Campana. *La màgia de l'ordre* també va seguir un recorregut similar: Girbés explica que va viure "un primer Nadal discret" però que, a partir del gener del 2016, va agafar "una vitalitat brutal". En el cas de *Patria*, publicat al setembre, l'editorial va veure al octubre que el llibre seria important per Sant Jordi, tot i que no va coronar els més venuts fins al gener. "Es feien llançaments de *bestsellers* amb vendes superiors, però *Patria* seguia avançant a velocitat de creuer", reflexiona Cerezo, que posa èmfasi en "l'efecte onada" una vegada s'entra al *top 10*.

Un dels grans valors d'aquests títols per als editors és que, a diferència dels llibres nous, no van a cegues a l'hora de donar-los visibilitat per Sant Jordi. "Ja han demostrat que funcionen. Saber-ho anticipadament ens dona molta seguretat", afirma Girbés. Això no vol dir, però, que s'enfrontin a la diada sense cap por. El cicle literari és un cercle marcat per una sèrie de cites, i que cada títol les superi és bàsic per assegurar la seva existència. Cerezo ho equipara a una cursa de relleus: "No hi ha cap fita irrellevant per a cap llibre. Si fas una bona marca per Sant Jordi, significa que arribaràs bé a la campanya d'estiu".

ROSA MARIA MALET DEIXARÀ LA MIRÓ

La directora de la Fundació Joan Miró de Barcelona ha anunciat la intenció de retirar-se al patronat del centre, que ja treballa en el seu relleu. És la segona directora de la història del museu: ho ha sigut durant 37 anys.

PEREJAUME, PREMI DELS GALERISTES

Els galeristes catalans atorgaran el premi honorífic dels Premis GAC - X Nit del Galerisme a l'artista Perejaume i a la galerista Mariana Draper, fundadora de la Sala Dalmau.

Cinc 'long bestsellers' que arriben a Sant Jordi embalats

Patria

Des de finals de gener, la novel·la de Fernando Aramburu és la més venuda de ficció en castellà. Guardonada amb el premi Francisco Umbral al millor llibre de l'any, la novel·la ha sigut rebuda amb entusiasme tant pels lectors com per la crítica. *Patria*, que es va publicar al setembre, explora les relacions de dues famílies basques separades pel terrorisme. Tusquets ja n'ha editat més de 250.000 exemplars.

El laberint dels esperits

Carlos Ruiz Zafón es va convertir en un fenomen el 2006 amb *L'ombra del vent*. Des d'aleshores, passen pocs dies abans que algun dels seus nous títols escali fins a les primeres posicions de la llista de més venuts. El mateix passa amb Ildefonso Falcones. Després de *L'església del mar*, l'autor acaba de publicar *Els hereus de la terra*, que ja és al top 10. Tots dos tenen números de triomfar per la diada.

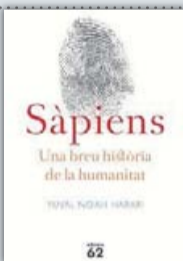
La màgia de l'ordre

L'inici del 2016 va marcar un abans i un després en la trajectòria del llibre de Marie Kondo, publicat per Ara Llibres, sobre com ordenar la casa i la vida. Després d'un Nadal discret, l'assaig va agafar volada i va ser dels més venuts el Sant Jordi passat. Des d'aleshores, s'ha mantingut de manera gairebé permanent al rànquing dels més venuts, fet que indica que podria tornar a triomfar en la diada d'aquest any.

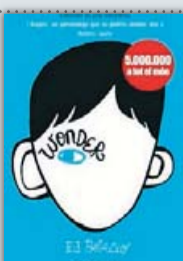
Sàpiens

Amb *Sàpiens*, Yuval Noah Harari s'ha convertit en l'assagista més llegit del món. El llibre, que repassa la història de la humanitat amb una prosa divulgativa i audaç, va sortir al mercat el 2014. L'any passat Harari va treure un altre títol, *Homo Deus*, però aquest va passar més desapercebut en comparació amb el primer, que encara segueix donant guerra al top 10 de més venuts.

Wonder

La història de l'August, un nen amb una greu deformació facial, és de les més veteranes a la llista de més venuts. Fa cinc anys que la novel·la juvenil de R.J. Palacio, publicada per La Campana, treu el cap als rànquings de vendes setmanals. L'autora serà a Barcelona la vigília de Sant Jordi i al matí participarà en un acte a la Casa del Llibre presentat per Marta Cailà.

La cantant badalonina Maria Arnal i el guitarrista de Flix Marcel Bagés al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. MANOLO GARCIA

Maria Arnal i Marcel Bagés canten a la vida i la memòria

El duo presenta '45 cerebros y 1 corazón' al Festival Strenes

XAVIER CERVANTES
BARCELONA

Fa un any tot just havien publicat un parell d'EP. Avui, a més de ser reconeguts amb un premi Ciutat de Barcelona, Maria Arnal i Marcel Bagés són capaços d'exhaurir les entrades per a concerts com el que faran dimarts a l'Apolo. "S'ha fet realitat una cosa que volíem que passés. En el meu cas, poder tenir tot el temps per dedicar-me a aquest projecte", diu la cantant badalonina. Tot plegat és el fruit de la força d'una proposta artística que ha crescut en directe, combinació de talent i intenció, de compromís social i poètic, connectant les músiques de tradició oral amb el present.

Dissabte estrenaran al Festival Strenes de Girona el disc *45 cerebros y 1 corazón* (Fina Estampa), un àlbum alimentat per nous enregistraments de temes dels EP com *Ball de vetllatori* i la versió d'*A la vida* d'Ovidi Montllor, per cançons que han estat tocant en directe com *Jo no canto per la veu* i per composicions noves com *Tú que vienes a rondarme*. "Sentim que hem fet justícia a les cançons que ens han acompanyat des del principi", diu Arnal sobre el resultat que han obtingut amb la producció de David Soler i les aportacions electròniques de Filastine. "Buscàvem algú que tingués una deriva més electrònica, que ens ajudés a desplaçar la veu cap a un al-

tre lloc amb coherència i que en sabés molt, de guitarres. I això el David ho complia perfectament", diu Arnal. "A més, té zero ego", afegeix Bagés, el guitarrista de Flix que s'ha entès perfectament amb el ventall de possibilitats que ofería Soler. I han trobat un so que no emmascara sinó que amplifica un projecte molt expressiu on no hi ha puntada sense fil. Fins i tot el finançament de l'enregistrament respon a una manera de fer molt reflexionada. A més d'aportar-hi els 7.000 euros del premi Ciutat de Barcelona, han completat la inversió mitjançant un crèdit amb la cooperativa de serveis financers Coop57. "Et financen a un interès molt baix i miren molt bé els projectes als quals donen suport", diu Bagés.

La sobirania del cos

El cos, la memòria, la vida i la mort són els eixos temàtics d'un treball que s'enlaira com una crida a perdre "la por i la falta de confiança, que van lligades". Com diu Bagés, "la por és el motor dels poderosos", i la lluita de cadascú és desfer-se'n. No és estrany que cantin les paraules de Brossa a *La gent*, el poema que repeteix que "la gent no s'adona del poder que té". El cos és un camp fonamental per exercir aquesta sobirania, in'hi ha a la rauxa sensual de *No he desitjat mai cap cos com el teu* (a partir de versos d'Estellés) i a *Tú que vienes a rondarme*, una cançó que, segons Arnal, té "una cosa molt

sensitiva que acaba molt amunt". "En un orgasme", afegeix Bagés. Aquesta cançó reflecteix també un canvi en la manera d'escriure d'Arnal, ara amb versos curts de rimes consonants molt influenciada per la britànica Kate Tempest. "Vaig anar al concert que va fer a l'Apolo, i em va interessar molt aquest punt entre cantat i recitat i amb molt espai d'expressió. En el següent disc ho treballaré més", anuncia.

"Jo sols vull l'alegria quotidiana de viure", canta Arnal a la versió de *Tu saps*, del grup Ix. Però per viure aquesta alegria del present cal posar veu a aquell silenci antic que cantava Raimon. És el que fan a la cançó *45 cerebros y 1 corazón*, que neix de la notícia de l'aixecament d'una fossa de la Guerra Civil a Burgos. "Depèn d'on vens i del que saps, et projectes i vius el present d'una manera diferent", diu Arnal. "Sent de l'Ebre, per a mi la memòria històrica és un tema ben present, també familiarment. Queda aquella idea de no dir mai públicament el que penses. A més, fer-nos pensar que tot això ens queda molt lluny és intencionat", explica Bagés posant al descobert la trampa de l'oblit que es va imposar durant la Transició. "Jo mateixa oblidol moltes vegades que mare va fer l'escola en castellà i que va aprendre a escriure en català de gran", diu Arnal. —